

КЛАСИЦИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ

ПЕТАР КОЧИЋ

**ЈАЗАВАЦ
ПРЕД СУДОМ**

И ОДАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ

Pi-press, 2021.

**ЈАЗАВАЦ
ПРЕД СУДОМ**

Ко искрено и страсно љуби
Истину, Слободу и Отаџбину,
слободан је и неустрашив као
бог, а презрен и гладан као пас.

П. Кочић

*Чистиа, свијетла судница. По зиговима ви-
се слике великих личностии. На десној сѣрани
од враѣа, крај ѣрозора, сѣо, на лијевој ѣакође
сѣо. На сѣоловима ѣроѣоколи и некакве дебе-
ле књижурине.*

*ДАВИД (Мален, низак, сув као ѣрана, ла-
ѣан као ѣерце. Лијева му је ноѣа мало крађа од
десне, ѣе се ѣеѣа кад иде. Очи му се свијетле
и ѣрелијевају као у мачке из мрака. Сав сијед,
ѣреко ѣедесетѣ ѣодина. Мијења ѣлас. Умије за-
ѣлакаѣи као мало дијеѣе, залајаѣи као ѣашче,
а закукуријекаѣи као ѣијеѣао. Чесѣо ѣуѣа
удари зѣодно рукама о бегре као ѣијеѣао кри-
лима и закукуријече ѣе ѣревари ѣијеѣлове,
ѣа се ѣрије времена раскукуријечу ѣо селу.*

Заїшо їа руже їомлађе жене. Прейшвара се и да је сїидљив. Не вјерујїше му. Улазећи у судни-цу, крсїи се и држи јазавца свезана у врећи. У јазавца вири само њушка из вреће): Добар дан, главати господини!

СУДАЦ (*На десној сїрани крај їрозора, заїњурио їлаву у књиїу, їа нешїо мрмља.*)

ПИСАРЧИЋ (*На лијевој сїрани, їоїнуо се їо сїолу, їа брзо и ошїро їише.*)

ДАВИД: Добар дан, главати, царски господини! ... Е, чекај, блентави Давиде! Што си посрљо ко прасе у сурутку? Зар не видиш да господини имају посла? Ослони се на зид, па мало причекај. (*Јазавцу*) А ти, лопове један, дошо си ђе треба! Истина бог, вође нема куруза, али има нешто друго, јазо. Има палиграпа, дупли, кабасти палиграпа, јазо! Јадна ли ти и прежалосна мајка твоја! Зар изјести читаву њиву кукуруза, па не засладити с палиграпом, е то би било богу плакати!

СУДАЦ: Ко је то?!

ДАВИД: Добар дан, главати и велевлажни царски господини! Слуга сам препокорна! ... Ама, каква је ово кућа ђе се ни бог не прима?

СУДАЦ: Шути, марво једна!

ДАВИД: „Шути, марво једна!” То је лако рећи. Ето и ја велим. Ама, то није у најмању руку у реду да рече један, рећемо каз’ти, царски службеник.

СУДАЦ: Ти ћеш мене зар учити?

ДАВИД: Не до бог! То не би могло ни у сну сањати. Здраво свано, господине?

СУДАЦ: Ти да се са мном рукујеш и здравиш?!

ДАВИД: Здраво смо, вала богу! Како си ти, како је госпоја? Је л она здраво?

СУДАЦ: Да теби не фали што? Јеси ли ти потпуно здрав?

ДАВИД: И ми смо, вала богу, сви здраво и мирно, а теби вала који се ти распитујеш за ме, и за ме и за моју вамилију. (*Окреће се Писарчићу*) Јеси ли ти здраво свано, дијете?

СУДАЦ: Ама, шта је теби, будало? Оклен си? Како се зовеш?

ДАВИД: Ја се зовем, славни суде, Давид Штрбац, село Мелина, котар Бања Лука, окружље Бања Лука, а земља, мислим главати господине, да ће бити Босна. Кућна ми је лумера 17. Тако ме славни суд пише и тако ми позовке шаље.

СУДАЦ: Добро, добро, Давиде. Видим да знаш ред. А шта ти је то у тој... Но, како се то зове?

ДАВИД: Врећа! Врећа се ово зове, а ово у врећи, ово се јазавац зове.

СУДАЦ: Јазавац! Шта ћеш с јазавцем овдје?

ДАВИД: Тужим га славном суду јер ми је изио читаву њиву куруза. Тужим га и тужићу га што се даље и теже море!

СУДАЦ: О-хо, људи, људи! Што још човјек неће доживјети у овој будаластој Босни! Јазавца тужити! Е, ово је права будала, будала над будалама. Ама, откуд ти је дошло у главу да јазавца тужиш?

ДАВИД: Откуд ми је, велиш, дошло у главу да јазавца тужим? Није ниоткуд, већ знам данашњи ред и закон. Зар ти, болан, мислиш, да ја не знам да овај ваш цар има за свашто закон? Зна то Давид, зна. Немој мислити да не зна! У свашто се он помало разбира и увијек зна шта је по закону, а шта јопе није.

СУДАЦ: Добро је то и лијепо све, Давиде, али јазавца тужити! То... то...

ДАВИД: Ти мислиш, главати господине, ће сам ја рођен за турског суда да не знам данашњег реда. Знам ја данашњи ред, знам. Истина бог, много сам се и промучио док сам то све у глави уредио и, рећемо каз'ти, средио... Шједнемо вако, ја и она моја бабетина, увече крај огњишта, па почнемо, штоно ви велите, штудијерати: ово је, жено, по закону, ово јопе није; ово би могло бити по 'вом палиграпу, ово јопе не би. И тако до неко доба ноћи штудијерамо.

СУДАЦ: Баш тако штудијерате?

ДАВИД: Да, дуго и много штудијерамо.

СУДАЦ: Па зна ли ти баба што?

ДАВИД: Моја је, велевлажни господине, па се бојим да ћеш помислити да је валим,

а не валим је већ ти по правди кажем: да се почем турски земан поврати, она би могла са својом памети насред Бање Луке кадија бити. Ја велим: кадија. Какав кадија! На моју душу, да зна само још писати, могла би ти мирне душе рећи: „Устани са те царске столице, да ја народу правду дијелим!” Тако је то паметна и учевна жена!

СУДАЦ: Баш тако учевна?

ДАВИД: О, не питај, господине, то је чудо једно! Да ти се којом срећом, јутрос било оклен прикрасти, па да чујеш њезине памети и науке: „Ти идеш”, вели, „Давиде?” „Па видиш, жено, да сам пошо.” „Како ти идеш суду?” „Па идем ко остали свијет, на двије ноге.” „Добро, каже, ама јеси ли ти средио у глави како ћеш тог јолпаза тужити?” „Јесам. Тужићу га што се даље и теже море.” „У који мислиш суд?” „Па ја млим, жено, у окружни, јер је штета велика.” „Ето, бог те не убио!” врисну она ко да је нешто уједе за срце. „Увијек се валиш: ја ово, ја оно; паметан сам, учеван сам, знам закон! Јадна ти твоја наука и знање!” „Чекај, жено, научи ме, слушаћу те. У који ти мислиш суд да би требало ићи?” „Најприје ајде доље у 'нај наш мали, сељачки суд, будало једна будаласта! Како би тражио суда преко суда? Знаш ли ти, болан, да би се замјерио царској господи? Најприје, велим ти, ајде у наш мали, сељачки суд, па ако га туј не осуде, онда, истом онда, ајде на округли суд. Ако и туј ништа не буде,

одма се врати, па ћемо видити шта ћемо радити. Видим ја", вели, „да ће то доћи и до самог цара." „Ама, жено, оклен ти толика памет, крст ти твој љубим?!", чудим се ја, главати господине. „Па како ћеш одати чест царској господи?" пита ме и испитује ко поп на исповиједи. „Па казаћу: 'Помози бог, царски суци на Бањој Луци!'" „Ето, ето, ето! О, јадна ти сам ја и чемерна с тобом! О, јадна сам ти ја и чемерна с тобом по сто пута!", стаде вриштати ко бијесна и чупати косе. „Слушај, бог те убио, како ћеш одати царској господи чест. Кад ућеш у наш мали, сељачки суд, викни: 'Добар дан, главати господини!' А кад ућеш у велики, округли суд, дубоко се поклони..." „Нијесам ја, жено, млада, па да се поклањам. Шта је теби? Да ти нећеш прећерати с том твојом науком!", велим јој ја. „Шути, сунце те небеско спржило, кад ништа не знаш! Слушај: кад ућеш у округли суд, дубоко се поклони и одма, с врата, нако из дубљине подвикни: 'Добар дан велевлажни господини!' А не би", вели, „згорег било кад би у малом суду и једно и друго реко: 'Добар дан, главати и велевлажни господини!', и додо: 'Слуга сам препокорна!' Таки је данас ред, и тако се царским службеницима одаје чест." „Ама, жено, оклен ти толика памет и наука, постове ти твоје љубим!", запањео се ја од чуда.

СУДАЦ: Богами, Давиде, баш ти је учевна жена. А гдје научи она толику науку?

ДАВИД: Ђаво би је знао, главати господине! Дружи се много с кнежевом женом, и

САДРЖАЈ

ЈАЗАВАЦ ПРЕД СУДОМ	5
ОДАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ	45
Кроз међаву	47
Јаблан	65
Гроб Слатке душе	71
Мрачајски прото	81
Просјаци	93
Зулум Симеуна Ђака	99
Истинити зулум Симеуна Ђака	109
Мејдан Симеуна Ђака	119
Јелике и оморике	137
Кроз маглу	139
Кроз свјетлост	149
У магли	157
Пјесма младости	161
Јајце	165
Тежак	169
Молитва	173
Жалобитна пјесма	175
Кмети	179
Слободи	181

Библиотека *Класици за децу и младе*

Петар Кочић
ЈАЗАВАЦ ПРЕД СУДОМ
И ОДАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ

Издавач:
Pi-press, Пирот

За издавача:
Драгана Пејић-Ранђеловић

Уредник:
Соња Жикић

Лектура и коректура:
Јована Митић

Дизајн корица
Владимир Манчић

Техничка припрема:
Соња Жикић

Штампа:
Pi-press, Пирот

Тираж: 1000

ISBN 978-86-6023-460-7

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-22

821.163.41-32

КОЧИЋ, Петар, 1877-1916

Јазавац пред судом и одабране приповетке
/ Петар Кочић. - Пирот : Рi-press, 2021 (Пирот :
Рi-press). - 182 стр. ; 21 см. - (Едиција Класици
за децу и младе)

Тираж 1.000.

ISBN 978-86-6023-460-7

COBISS.SR-ID 44761865

